

Šifra kandidata:

Državni izpitni center

ZIMSKI ROK

SLOVENŠČINA

Izpitna pola 2

Pisanje besedila na književno temo

Ponedeljek, 11. februar 2008 / 60 minut

Dovoljeno dodatno gradivo in pripomočki: kandidat prinese s seboj nalivno pero ali kemični svinčnik. Izpitni poli so priloženi konceptni list in dva ocenjevalna obrazca.

POKLICNA MATURA

NAVODILA KANDIDATU

Pazljivo preberite ta navodila. Ne obračajte strani in ne začenjajte reševati nalog, dokler Vam nadzorni učitelj tega ne dovoli.

Prilepite oziroma vpišite svojo šifro na označeno mesto zgoraj na tej strani, na ocenjevalna obrazca in na konceptni list.

V tej izpitni poli sta dva odlomka z navodili za pisanje besedila na književno temo.

Napišite samo eno interpretacijo odlomka, vodeno ali samostojno.

Pišite z nalivnim peresom ali s kemičnim svinčnikom. Naloge, pisane z navadnim svinčnikom, se točkujejo z nič (0) točkami. Pišite razločno. Če se zmotite, napačen zapis prečrtajte in napišite novega. Pisanje s samimi velikimi črkami (verzalkami) se točkuje z nič (0) točkami.

Na konceptni list pišite samo načrt. Načrt se ne upošteva pri ocenjevanju.

V razpredelnici označite z **x**, katero vrsto interpretacije boste pisali.

Vodena interpretacija	Samostojna interpretacija

Zaupajte vase in v svoje zmožnosti.

Želimo Vam veliko uspeha.

Ta pola ima 8 strani, od tega 1 prazno.

a) VODENA INTERPRETACIJA

Ivan Tavčar, VISOŠKA KRONIKA (odlomek)

Ivan Tavčar: Visoška kronika. Ljubljana: Mladinska knjiga, 1978. 113–114.

TAKA JE PAČ NAVADA

Odprla sva železni zaboj. Do vrha je bil nasut z belim in žoltim denarjem. V ta denar je Schwarzkobler vtaknil svojo roko in mešal z njo po njem.

»Glej, da se ti kaj prstov ne prime!« sem pripomnil hudobno.

Odgovoril mi je s pogledom, a vedel sem, da bi mi bil najraje odgovoril s samokresom.

»Meniš, da sem tat, kakor so drugi?«

Zavrnil sem ga: »Le mir, Jošt, le mir! Ker si potegnil roko iz denarja, ne govorim več o tem. Pričniva raje!«

»Dolgo se ne bova pričkala,« se je odrezal Schwarzkobler. »Gre na pol, pa je!«

Začudim se. »Na pol? Ali naj Lukež nič ne dobi?«

»Bogve če ne pogine v lazaretu!« se je ustavljal Jošt.

Jaz pa: »Lukežova tretjina gre z mano! Iz enega kraja sva, poiskal me bo!«

»In če umrje?« se je zakrohotal Schwarzkobler. »Spraviš pa ti njegovo tretjino! Tako ne bova jezdarila, bratec! Lukežova tretjina ostane pri meni. Imam posestvo, ti ga nimaš – kje naj te išče?«

»In če v lazaretu umrje?« sem se zasmel. »Mi že pišeš, da pridem, kaj? Tako ne bova jezdarila, hudič stari!«

»Opeharil me ne boš!« je hropel Jošt. In njegova desnica je že lezla počasi do napetega samokresa, da sem prav videl, kako so se premikali prsti med bilkami.

»Ti pa mene ne!« Že je tičalo bodalo v moji roki in sunil sem Jošta zadaj pod tilnik v telo, da se mu je curkoma ulila kri. Namočila mu je hrbet in tudi spredaj je lila po rjastem kirasu.

Samo trenutek je še sedel in me čudno debelo gledal, nato pa je padel na hrbet in obležal.

Ustne je premikaval in zadnje njegove besede, ki jih je stokoma jecljal, so bile: »Pridem pote!« Nato je umrl.

Prav nič me ni bilo groza strašnega dejanja. »Prideš pome?« sem se šalil. »Če prej ne, vsaj na sodni dan popoldne!« – Če bi ga jaz ne bil, bil bi pa on mene! Taka je pač navada v vojski.

žolt – star. rumen

lazaret – zasilna vojaška bolnica v bližini bojišča; poljska bolnica

kiras – prsni oklep brez rokavov

NAVODILA

- Opredelite odlomek glede na književno zvrst in ga povzemite.
- Označite osebi. Razložite vzrok in posledico njunega spora. Pri tem citirajte poved, s katero pripovedovalec izrazi svoje občutke po storjenem dejanju.
- Povzemite ugotovitve in napišite svoje mnenje o izjavi, s katero pripovedovalec upravičuje svoje dejanje. Ob primeru iz življenja presodite vzroke za nasilje v mirnem času.
- Svoje besede ustrezno členite, pri pisanju upoštevajte pravopisna in slovnična pravila ter slogovno ustreznost.

b) SAMOSTOJNA INTERPRETACIJA

Vitomil Zupan: MENUET ZA KITARO (odlomek)

Vitomil Zupan: Menuet za kitaro. Ljubljana: DZS, 1999. 385.

Oba sva čutila, da je težko napraviti primeren zaključek najinih pogovorov; zato sva govorčila sem ter tja, in bila oba nezadovoljna. Španija? No, dežela kot toliko dežel, ne boljša ne slabša. Tu je v preteklosti sto pesnikov opevalo neko stopnišče iz belega marmorja. Tu so bile med državljansko vojno posebne celice, kakor si jih je težko predstavljati: sezidane iz samih ostrih betonskih zob, ostro črno in belo pobarvanih, obsijanih z jarko lučjo reflektorjev; tja so vrgli jetnika in spustili divje zavijajoče sirene v prostor; to je moralo uničiti najtrdnjše živce. A če me ubijete – ne spominjam se, na kateri strani so imeli take celice, na frankistični ali na republikanski. Človek je res žival, je rekel Bitter. V tem je napaka, gospod Bitter; žival ne zida takih celic. Človek človeku volk – to je zgodovinska pomota, izvira iz antične dobe in se prek Toma Hobbesa vije v novejši čas; v zadnjih desetletjih ji je Freud dal novega zagona. Spomnite se vendar na vojno, ki ste jo doživeli. In ne samo to. Človek je vse tiste poteze, ki ga najbolj združujejo z živaljo, od katere se hoče seveda razlikovati – vso tisto dejavnost – povzdignil v obred; žival se goni, človek goji ljubezen in sveti zakon, žival žre, ker je lačna, človek obeduje, prireja bankete, dineje, poslovilne večerje, žival crkne, človek premine in ima večinoma pogreb in osmrtnico, žival povrže mladiče, človek poraja naslednike, živalsko čredo vodi najmočnejši in najpametnejši samec, človeško družbo pa zakompleksani sleparji s trebuhi, če človeka požre žival, pišejo o tem po vsem svetu, ljudje pa mirno jemo živali vsak dan, tudi pri poslovilnih večerjah, živali se – naposled – divje spopadajo, človek junaško koraka na vojno. Pa to še ni vse, gospod Bitter. Kadar žival napade žival, je lačna in jo poje. Živali iste vrste se pa spopadejo samo pri parjenju, narava vodi plemensko čiščenje; in pri postavljanju hierarhije v čredi; včasih pri razmejevanju lovskih revirjev. Zoologi nam pripovedujejo, da pri teh spopadih redkokdaj pride do večjih ran in poškodb, kaj šele do smrti. Česa vsega žival ne počne – to bi bila strahotna vrsta naštevanja kar po kazenskem zakoniku, pa tudi po točkah obtožnice na nürnberškem procesu. Človek torej ni žival.

jarka luč – star. zelo svetla, bleščeča luč

frankistična, republikanska stran – bojujoči se strani v španski državljanski vojni

diné – knjiž. slovesno kosilo ali večerja

nürnberški proces – sodni proces proti nemškimi nacističnim vojnim zločincem

NAVODILA

Opreделите odlomek glede na književno zvrst in ga povzemite. Izberite problem oziroma prvino odlomka in ga/jo razložite. Razlago utemeljite s primerom iz odlomka. Povzemite ugotovitve in napišite svoje mnenje o problemu oziroma prvini v odlomku ter na splošno. Mnenje utemeljite s primerom iz lastnih ali tujih izkušenj ali iz kakega drugega književnega besedila. Svoje besedilo ustrezno členite, pri pisanju upoštevajte pravopisna in slovnična pravila ter slogovno ustreznost. Interpretacijo lahko tudi izvirno naslovite.

PRAZNA STRAN